КХОАНА СОВЕТСКИ НАХА ДЕЗДУ КОНСТИТУЦЕ ДИ!

ДЕРРИГАЧА МЕХХАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лаккехьарча Советен Министрай Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 144 (4157). ШОАТТА, 4 декабрь, 1965 шу. Мах 2 неп.

КПСС XXIII съезда сийна

КОЛЛЕКТИВ ДОГ ТИЙША Я

Уьх шера план хаал хьалха кхочашъьра шерра социалистически яхь а йоаржалъ къаьхьгаш я Грозненски «Трансмаш» яхьча завода коллектив. Діабахача бетта план 111,1 процент кхочашъшъ завода болхлоца. Цанах лаьрІіачуа совгІа арахийца юртобоахама машиналъ 42 эзар сома мацха я. Арахецача продукцеча Лабода мах лохбаргах духхьала неаьрбх бетта паччахьалхьенна кхоьдь ахча массеех эзар сом да.

Уж къаьхьегама темпаш яхь а лаьхьеш къаьхьегаш ба болхлой уьх бетта. Ліара сменах норма 120 — 125 процент кхочашъшъ Л. Мудеева, А. Тодиева, Г. Харатина, Н. Кулика, кхачар. КПСС XXIII-гІа съезд хьаьлаьчу денга тІадоагІача шера хьалхарча квартала пхиг кхочашъе керда социалистически декхараш ІаийІадал цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

КОНДИТЕРСКИ ИЗДЕЛЕШ — ДУХХАГІА

Грозненски кондитераша шоашта хьалхашка латта декхараш дика кхета а деш хьаданна керда иаьхьаш лех продукци дуккаГіен дикаГіен эрахецара. Дика болх бу фабрика.

Уьх деношка шерра яхь яьржай фабрика участкашта юкъе КПСС тІкъаь кхоалаГіча съезда сийленна накъа бахара. Бархі ди хаал хьалха кхочашъшъ фабрика болхлоца цхьаьйта бетта залапи. Планах совгІа арахийцай 75 эзар сома мацха продукци.

М. МАНАЕВА.

Хьинар дола доярка

— Пахьажал из йоаГіа тха эггара линачГіа йола доярка, — аьлар сога ферма учетчика. Сона хьалхашка латтар юкъерча ханара кхалсар. Из Сиднева Зарвани я.

Тха бодхлоеь дикаГіа яр я из, оал цох хьайбаш лелаДераша з. Ведана района Ленина шерахча колхозе ше болх беча аІх шера социалистически декхараш тІекхкхочашцеш, шийнарг хьоькам гойташ хьалха латташ хьайоаГіа доярка Зарвани. Цунна тешал ду Зарванена тиннича дуккхача благодарносташеи грамоташеи. Лоаман районашка ялача колхозашкара доярканга юкъе хьалхара мотти шийта лоаттаю ду хьинар дола кхалсаго. Шийна тІачІоаГібаьча 12 Іаттах ІІІранегара 1500 килограмм шура аьккхар цо уьх шера.

Цо беча балха зем баьккхача холу Зарванена ший болх дукха беаьлга. Сиха деттаг цо доахан. Доахан деттача мел эшар эхьалхье а кийчу — цІена гата, ДІайха хий.

Цунга хьежжа дика 'болх бе ГІерт кхы доаркаш а.

Шийна дуккхача шерашка балха тІа зеденнараш кхаЙлаьхьаьш Зарване. Дог раьза доаш ДІалу цо доаркашта ше Іоаьль опыт.

Нагаьда санна зоотехника ДІадевер моллаГіча доярка толхадь мотти шийна хоелча магийташ Зарване.

Ше болх беча ферма сий лакха лоаттаду доярка.

Юрубоахама шу чаьхдала дукха ха йисалиг. Хьаьта юхейисача хана хІара дийнаьла яхьна ешча шурий заданеш хІара доярканга дІаьхьчийтай.

Хіанз ДІахора дар специалистех тийна да. Хіара беттача Іаттагара йоаккха шура цаІ ах килограмм сийоаккхарйолаш новьхоастаг де деза цар доярканга. Паччахьалхенна шура 1460 центнер ДІалуш районе хьалхара мотти а йоаккхаш, тхьоалаГіа ноябрь хьаГіахочашш паччахьалхьенна шура ДІаьлара шера план кхочашийр Лешна ІІерахча колхозо.

Зарване хіанз а лакха хьекхамаш гойт. Іаха даш ше хьеж из доахана дехкача доаькъара рационага.

Доярка хиларал совгІа общественни балха хьинаре дакъа лоаг Сиднева. Нохч-Гіалгіай АССР-а Лаккехьарча Совета Совета депутат я из. Ше дика депутат хиларах тарра бокхка болх бу цо.

ЛарХІа а йоаГіаш лоарХІ из наха. Нохч-Гіалгіай АССР-а Лаккехьарча Совета Президиума а КПСС областной комитета а член я Сиднева Зарвани.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

МАШИННАЬКЬАШКА ДИКА ХЬЕЖ

Деннен бийсаннен іаХаДдаш Грозненгта станцера вай мехка массанаьхьа ДІаух халкъа боахама музь йіца йоаХен пассажирский поезд. Уж накъайбах обходчиканаша.

Грозненски машиннаьхьа отделение Хаккалерча разъезде болх беш ва обходчик Шанхуладеев Салаудин. Из хьожаш я Хаккала-Аргун яха участок. Цун участок даим тешаме я хиан дувц цунца болх беча новьхосташа. Даим хьожаш хуо из рельсаш ВІашагІкотаргар. Цунна ІІІтамповщика пийлоЙн, оиха ДІадраькх из. Хьинаре кхъьегар ца зувш дисанзар. ДукхА ха йоаЙщаш депо Сийлен доска тІа хьаьтехаш коммунистически кхъьегама ударника нов. Шанхуладеева портрет.

Хіанз станце берригга машиннаькъьашка санна КПСС XXIII-на съезда сийна кхъьегама вахте а этта болх беш ва Салаудин.

Г. ФЕДОРОВ.

СОВЕТСКИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕН КЕРТТЕРА ЗАКОН

Советски халкъо деза лоарХІача денонта юкъе дезаГідарех да 5 декабрь. 1936 шера іу дийнаХь Советий Ерригсовиен БарХІаГіча съезда тІаийлаД коммунистически парте хьалхленна советски халкъо дАьХа дерригача дунен историе чу бокхка лоарХІам бола толамаш законе хьгасане чІоаГіаь ДІаоттадаь дола керда конституци.

Советски Конституце дерригача дуненна хьалхашка ДІаккхйиладер Советски Социалистически Республикаьй Союз болхлоЙн ахархойн паччахьалкхе а я, СССР политически лаРХ кхъьегамхой депутатий Советаш а я, ІІІаьХа мехкарча дерригга Іаьлал карадираш болхлоЙн ахархойн а ба аьнна. Тахан дерригга дуне сийрдалькхоа боаг вай ДАьхен байраккха тІара пхи са йола сетка, лакха латт цун сий, адам пецлоаккхаш да вай халкъа карагІдувла ІІулаькхаш.

Советски Іаьлал латтача шерашка вай мехко хьабена сийлен нюкъ ІІІаьстаьхьа дика гуш ба паччахьь Росе чуйоаГіача эггара тІекхьайисача моттигех ЛІ хиннача Нохч-ІІалгіайене хиннана хуоцамех. Советски халкъий, кхьаьста эрсий халкъа новкъостаЙца довзарДоацаш хуоцаденнаД республика суут. ЧІоаГіа легІаенай цун мехкаьхьта промышленность, хьахиннад промышленнота средта доакъош, МалгІабик, Наьсаре, Шаьъа, Сунжа санна йолча кхьаькхха а промышленни предприяти ца хиннача республика районашка хьхиннай промышленни центраш.

Кхело кІадбикъа баьккача наха хьаьвай колхозаШи совхозаШи, уж тракторашца, хортобоахама машиннаца, ІІаьхьта ІІадАра эшача химически средтаваша Іаьлашъьай, агротехнико маяхХара боахамаш леладе эша лакха квалификаци йола кадраш кийчььай. Біаьниена юкъе ешнъ мара кхьаьлат - моттт хоош еаг ца хиннача дешарах хьетача наха бІаьш школаш, библиотекаш, театраш, хьаЙйола культурин учреждениеш хьайийлай Советски Іаьдало. Лаларех, тайп - тайпарча унеч эзаРаш наХ бовш хиннача моттигашка хІана больницаш, поликлиникаш, лорий участкаш я.

Докхха да Нохч - ІІалгіайчено селиЙетка шерашка доахХа толамаш а. ПечхьарІа ворхІ шера шоаша ІІІаьхийтай республика промышленни производство, мехкаььта — 3,9-заза, газ — ворхІаза, машиналш хьаьлга — 2,3-заза, электроэнерги — 72 процент, дика тІаьхийтай юрта болхама валовя продукци.

Паччахьа хана тІекхьаьлга хиннача хьалхьата Советски Іаьдало деначА доккхаГіДочча совгІатех цаІ а дерригача къамий цхьатарра бокъонаш хилар, царна юкъера вопал чІоаГіДалар, хІара къамаи ший паччахьалкхе хилар; Советски Конституце тІа ДІаьхьь а ДІаккхйаьнь а йола леннически къамий политика принципашп, закона низ болаш чІоаГіа а ІІІаьхка а Бохарйоацаш а. ЛаХлар. Конституци интернационализма дарда тІе латташ хиларо, цун демократиена чІоаГіаьЙ къамий барт цхьоаГіо, Малгіабик, Наьсаре, Шаьъа, Сунжа санна йолча къамаькк

ДУНЕН ТІА ЭГГАРА ДЕМОКРАТИЧЕСКЕГІА ДАР

ХАРЖАРХОШЦА БУВЗАМ ЛОАТТАБУ

Дерриганча халькъа Шей — Советски Конституце Ди, хІаьта берригача советски наха а санна, кхьаьгаьмен политическин хьинар чІоагІга айденча хьалаина дезду Заводской районерча къаьлхьанца. Промышленность дІаьл дезна эргаьлаьхара, планировани тоазра, промышленнин производеца экономически стимулировани чІоагІгьара хьакъьхьара КПСС ЦК сентябрьчи Пленума решенеиен СССР-а Лаьхкьарча Совета VI-са сессе документашен дезаш ГІоаьлхьа бола районца къаьстачий цоай берригА нив эрга а оттабА семилетка тІеххьарча шера план толамца кхоачашъе Перташ боаьхх уж деношка.

Промышленни предприятей, гІишлошъеча организацей, транспорта коллективаш къаьстаьмаш антуаьмен дезІаЙолаьра лухха болх бьаьй районни Совета депутаташца а.

Райсовета депутаташца дика кхетаду, районца къаьстаьмашен берригача бДахархошен хьинаре дакъа лаьчача мара моллагІча. ГІулаьхха тІа толам баккха йиш йоацнга. ПІудьхьа къаьхьагма фронте дзин хьалха латтуй.

Шоай округашкара харжархошца вІашагІкиийтача депутаташца йовзийт царна КПСС ЦК сентябрьчи Пленума решенеш. Цу гІулахо новкъостал ду оорхІ шера план хаьал хьалха ахкачашъера районца берригА къаьстаьмашкА оарцагІбахха.

1965-ча шера март бетта мотти-гашкарча Советашка хоржамаш деча хана районца къаьхьагмоца депутаташца хоржар шоай дикагІа бола викалаш, царна наказаш делар, цар нисаш, кхетамаш, организацийнин хьинарах тешиш а уж наказаш латтаьр хоачашцулургхилдарах тешаш, наха чуІе пІеношъ хьалдара, цар культурно-бытовин хьалаш тоадара, вахара боарам лаахбара, къаьхьаьгам аттача баккхара уж оарцагІбаргхилдар ховш а бар кагирхой.

Белгалдаькха деташ да уж цу гІулаьхха гІалат баьина да хилар. Харжархой наказаш дага а кхоабаш, массазарча комиссеца, хІара депутатоц, депутатеш группаца хІаназьеьха дуккха дика гІулдаьхшш даьл исполкомо гІо а деш.

Массазарчу комиссеех, депутатеш группех хІарадаь бахьанца дакъа лоац 400 гаргга саг чувоагІаьча йоккхача общественни активе.

Уьх шера март бетта дена, районе наха чуІе цІеношш культурно-бытовин объекташ хьалъара дешаца кхоаьла хьежай депутата нов. И. Р. Семенна кулгалдеш болх наха чуІе цІеношш а культурно-бытовин гІишлоп а хьалъяра гІулаьхха дика массазара комиссеи, кийч а даь исполкоме дувца отталаьл наха чуІе цІеношш деша даьа ка йоацача берриг учреждении ший ханнашца эксплуатаци дІаьлаьрах ца ди. Исполкомен ший соцамца гІишлой организацей куллахошкара хьалайхар гІишлой площадкашкара болх дикагІа вІашагІьхьоаькхилгА, ший ханнаьха дикагІйона гІишлой материалаш хьаГІаьлиьта, наха чуІе цІеношш ший ханнашка хьаьлаь доаХилгА. Бесплатаеш дІаьлаьа деазча 7 пІенах хІаналеьха дІаденнад 168 квартира йоЛа ца.

ГІишлошъеча каст-каста хьоашалгІа боагІа депутаташ ни. Семенен, Хангельшев, Шаповалов, Одоев, Асхабов. ПІаьхьожам лоаттабь ца Іеш, де йиш йоЛа новкъостаьа а ду цар гІишлош сихагІа хьалъяра.

Дукха яьа ГІабохийташ болх бу халькъа образоване массазарча комиссеи (депутат нов. Арутюнян) халькъа образоване штате йоацна отделоп (депутат нов. Бахтин). Аьхьи оаьр ровительни кампаин хиннача хана бокхча болх бир комисс районаца цхьана. Районе вІашагІьеллаьр 4 пионерски лагерь, нига салеІар 840 дешархочо. Горсовета депутат нов.

Бубнов керте а воалш 150 дешархо хилар Арамхерча туристически лагере. Берашца боккхача безамца дийцар шоай новкъосташтца лоамашца шеаш ЙЬча походех, уьхаЦіено чІоагІьеш шоаш салаІарах.

Райспортсоветех массазарча оборонно-спортивни комиссеи (председатель нов. Кузнецов) новкъостаца ІІаййьхьай берий волейбольнин, баскетбольнин, теннисни, футбольнин командай спортивни яьхьаш.

Цу вІашагІйсеташ итогаш еш исполкомо белгалъьхьаьгар Черноречье поселкерча «химик» яхачеи, Победа проспект улица тІаьчА «Юность» яхачеи, Титова улица тІаьчА «Стрела» яхачеи берий команай дика физически кийчин спортивни говзаи, царна делар ваьа бола соагІаташ. Кубок яьхьчар «Юность» яхача берий клуба спортивни коллективо.

Школай, хьехархой группаца цьхьана депутата нов. Бахтина вІашагІьехььькхар лаьчача классашкара дешархошца шоаш бьаьа мехка гІоаьла походаш елса, цар гулйер Нохч-ПІалгІийнерча йиплурйоаьчеен сийдолчеи мотгиний хьаькъехьара дика материал, вІашагІьехьар вай республикерча ергиачча бабьоогІийн йоккха ГІабоагІийн, Ленина цІеранча культура Дворецен химикийн художественни самодеятельностча коллективай низаца концерташ а гойтар.

Тайп-тайпара балхаш ду № 1 йолча депутатски группо (председатель горсовета кхьаьнгІаьра депутат нов. А. Ф. Бесхлова).

Депутатски группе ший заседанешка бийнаЙ микрорайонерча торгови организацийн ювкъара кхачаи предприятейн болх. нах чуІеча цІеношш капитальни ремонт яра йиш всеобучча законн кхоачаш мишта ду хьожаш даич тІаьхьожам лоаттабу.

Цу группа депутаташца харжархой вІашагІйехар бІехача бьаьсен нувхеш коннаш цІенаьра. ХІаьта СийлахьбоккхачА Октябра 48 ву дузача деношка ,харжархойн 2-ча, 9-ча, 10-ча профтехучилищай дешархойн гулйаь собрани йир цар Ленина цІеранча культура Дворене. Собране дийцар «микрорайонера обществеиний порядок лорАдеца малагІча хьала тІа да а, из чІоагІьара де дезарш а».

Сай статья чакхйоалаш берригача депутаташца аьда бедам ба са, массазарча комиссеешен хІара депутатоп шоай болх барга, районе боахамен культурини вахара йокъе цар дакъа лаПарга, предприятий, учреждений, организацей, коммунальни органий кулгалдохьоаькха болх хьаБехара, производете а бытовой гІулаьхашца шоашкара хьокхам а гойташ комунизм хьалъяра программа кхоачашъера ниой харжархой оарцагІбахарга хьежжа мара беркате хургІбаш цуо болх, аьнна,

Я. ПАНЧЕНКО,
къаьхьагмахой депутатий Заводской районеча исполкома председатель.

ЙОККХИЙ БОКЪОНАШ

Октябрьски революце оьалгаьра хийцар кхалгаьра вахар, доаькхи Іапаха из мукъа а йоакхаш.

Дунен тІа эггара хьалъара болхлойн аьхархойн правительство — Халькъ Комиссарийн Совет вІашагІйоллара хьакъехьарча Советий П-чи Европроссийски съезда декрета тІе дІакхайкхийр паччаьхьлаькх хьалаьча малаЙа наха нийсса лакъа лаца кхалаька бокъо хилар. Хьалхарча Советски Конституце тІа чІоагІйр, маІаца гаргА нийсса Советашка харжа а хержа хина а кхалаька бокъо хилар.

СССР-е социализм котьиларо чъаьхкеллар кхалгаьра бокъонца ,маІаца гаргА нийсса бокъонаш хулпа Іалашъеш йолА йоккхий торомаш. Мехка индустриализацийн юрта боахама коллективизацийн юр баьхьан долаш СССР-а экономике хиннача овлаьгарча хувцамаша, культурни революцин толаме чакхъаьларо йиш хилийтаро общественни кхъьаГІаме кхалгаьра шерра дакъа лоацнга Іалашъе, йин политически активность пачаьлаш закхарийнна дерриг хьалаш хьаькхолла. Вайшга кхалгаг — керла общество хьинаре хьаьлъер, цо дакъа лоац дерригА материальнин другвонни пузкъаш хьадеча.

Вай мехкарча дерригача къаьмех болча кхалнаха уж бокъонаш йиаза Іалашъара тешам ду социалистически паччаьхьлаькхеи. Кхалньаьа бокъонаш цхьатарра хилар хьаьхьоаь МаІаца наха нийсса къаьхьеъ, аьлин аьна кхьерг дешар - йоазув ца ховлаца, миллионан бола советски кхалнах ба лаькхерен юкъерен дешар дийша.

Вай республикера 140 аьзар соагІа йиІ я школашца, юкъерчен лаькхерчен деазра заведенешка дешаш: 17 аьзар соагІа кхалсаг я лаьркІа доЛа лаькхерен юкъерен дешар чаьхьаькхийна. Докхца лаьца лоац Нохч-ПІалгІийнен кхалнаьа Іаьма, литература, искусство дегІаЙолаьчеа.

МаІаца наха нийсса кхалнаьа бокъо хилар да паччаьхьлаькхенна кулгалдеча, общественни вахара ухьоьхьеазар. Советски ІаьЙал даьннача хьалхарча деношка дена В. И. Ленина хоадам бен оттаЙар общественни ПІулаьхьан ахочашъера, проводеташ, мехка кулгалдеча кхалнаьа шерра юкъеозара хьакъьхьара дошш.

Паччаьхьлаькхенна кулгалдеча хьакъегамой юкъеозара эггара шерагІа йоЛа формА я Советашка хоржилга. Социалистически общественни лоаттамо бокъо ду кхалнаьа маІаца наха нийсса паччаьхьлаькхеи ІаьЙала масса организацийн харжа а хержа хиЛа а. СССР-а Конституце 137 статьа тІа йоах: «МаІаца наха нийсса харжа а хержа хина а бокъо я кхалнаьхьа».

Кхалньаьа общественно - политически активность дегІа мишта уж хьа йиш я вай республикерча дашеен.

Мотгиерча Советий депутатех аьаш кхалнах ба; 62 кхалсаг Нохч-ПІалгІийн АССР-а Лаьхкьарча Совета депутат я; 6 кхалсаг — СССР-ен РСФСР-ен Лаьхкьарча Советий депутат.

Дунен тІарча массе капиталистически мехкий парламенташца болча кхалнаьхьа лукка дуккаГІа ба СССР-а ІаьЙала лаьхкеча органе — СССР-а Лаьхкьарча Совете депутаташ бола кхалнах. Дукха кхалнах ба паччаьхьлаькхен лаьхкеча баьхьаш тІа, уж ба министраш, министрийн заместителеш, министерствийн ведомствийн кулгалдеш бола болхлойн, иштта, ах. ах.

В. И. Ленина аьхьа, Советски ІаьЙала ПІулаьх йоккГІургІан, ду юкъе бІаьнненца а да доацан, миллионан, миллионаш болча болхлоеча хьарроеш хьаБьаннича кхалнаьа дакъа лаьчача мара. Тешам бенна ала йиш я. СССР-а Конституце тІа чІоагІ ма

ИШТТА ДЕШАШ А БАХАШ А БА

Кхоана доккха ЦІей дезду вай мехкарча халкъо. Из да Советски Конституце Ди. СССР Конституце тІа ІачІоагІьхьа Советски ІаьЙало ённа сийлахь йоккхий бокъонаш массанена йоьаьа я. Уж я кхъьаГІага, салаІара, дешара йоа Советски хІара сага бокъонаш.

Коммунистически партеи Советски правительствин шоай эггара доккхагІа дола деккар лоархІ бераш ираз долаш кхедар, цар вахар тоадар.

Коммунизме вахарГвола, из хьалъергйола саг духовно деГІаьена, физически кІеарргІа, кІеарргІа хьаькъал доЛаш хина веза.

Из декхар мел бехкотохамг да кхета а даь из кхоачашдара шоай ишъ я хьинар а кхоаш тха № 15 йолча школа-интерната хьехархой коллективо. Школе дика ІаьІІаьхьаьхьаьл мел эша хьалаш. Дешаш а ухьаьа дахаш а эа дерригА бесхотокхаме ба. Берий кхетам лаьхбара, цар духовни хьашташ шердара школе дика болх бу опытни хьехархоца А. А. Зинченкос, Е. Е. Микенькаце, Ш. М. Талиевас, С. З. Собола кулгалдеча тайп-тайнарча кружокаша. Уж я химически, математически, наьнен хьыча мехкашкарчеи меттай, исторически, драматически, краеведене, физкультурни, кхьараш. Цуо совгІа, хІара оршотдийнаьхьа дешархошца лаьрхІа политинформацеш ю. Уж кийчъаьрш дукхагІйочча хина дешархой шоаш ба. Шинарийнйаьхьа — эстетически темаех йоа беседаш ю. ихьаьрча дийнаьхьа — дина дуьхьаьрча хьовсамах лекцеш еш. иштта ахьи ДІаьо а.

Школе я В. И. Ленинен Советски Союза гурпалийн ши музей, интернационалын доттагІаьлен клуб. Дешархошта геттара хоза хеташ да экскурсе, походашца ухилга. ХІаьта из пар ихочаш а ду.

Дукха дувца йиш яр тха школах. Тамашийна а дан, хІана аььча цар бокъонца доЛа цІа да из. ХІаьта ,доацца аьлча Советски Конституце йоацна еннача бокъонех вай мехка масседаьчча бераша санна, шоай оийнаьх вахар ІаьЙолаш ба № 15 йолча школа-интернета барт тайна деазл.

Р. УЖАХОВА,
№ 15 йолча школа-интернета хьехархо.

Грозненски нефтемаслозаводе лаьхкьеламА толамаш вахарах дика йоьаьаш я коммунистически сийлен цІе лелаш дукхача кхьаьеь болча нахах латтача № 16 йолча установка коллективо. Бокхча хьаь хиннаб технологашца цхьоалгІча декабре. Мехдаьлъта продукции арахецара шера план ахочашъььйй цар цу дийнахьа. — Уьх бетта чІадоаГІача шера чотах итташ эзарш тоннаш продукции арахецарГа тха коллективо, — йолА установка начальника нов. Чибисова.

Технологашта хаРагІдуьна дика гІулаьхкам дуьхьа да. Уьх шера кхоЙй бокхха мах болх ваьа итташ тоннаш растворителаш. Йиштта дуьхьа кхоьЙ Іы, промышленни хий, электроэнергА, доагор. Цар чотах Российски Федераце 30 миллиарда фонда юкъе цар цхьаЙта бетта дийхар 75 эзар сом да. Цу фонде дика дакъа лоац установка рационализаторша. Уьх шера цар балха юкъеЙйаьчча рационализаторски предложенеша паччаьхьлаькхенна баь пайда 40 эзар сом да.

Денгара денга эргаЙох ужаьа технологически режим, планах лаьрхІачул дуьхьаГІа ремонт ца еш бойл байт установкагА, балха юкъеьхуьх дикагІйола ойл. ЦигА болх беча технологашца цахаДаш йіаьш новкъостал ду.

КПСС XXIII-ча съезда сийна къаьхьгамА вахте этгаб технологашца. Къаьстаьа дика къаьхьаьгаьн ба ни. Дзебашвили, Гиреев, Астахов, хьыбараш.

Суртаьа тІа: операторашца Дзебашвили Николай, Гиреев Хьажбикар, Айрапетян Борис, Астахов Николай.

И. Плиева сурт.

ДЕПУТАТАША ШОАЙ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДУ

Хьаькулан лаТТ къаьхьгамхой депутатий балха керда формаш, цар болх пахаадаш эргаБохаш тоабеш а пун чуЛоацам бІаьхий беш а ба. Ленински районе территоре хьалха хоржамий ухачаш хиннача вІашагІьеллаЙ городской Совета 107 депутатий районни Совета 192 депутатА чуВоагІаьн йолА 19 депутатски совет. Цар окрУгаш цхьана нийсьенной Грозненски городской Совета депутаташца а Ленински районни Совета депутаташца а.

Къаьхьегамхой депутатий мотгиерча Советий депутатски советаш вІашагІьеЙаьлА хоржамий окрУгашка депутаташца бу болх тоабаран цар нисаш оарцагІдахьаран, харжархошцара депутатий бувзамаш чІоагІдар, баха нах мотгиерча Советий балха дукхагІа юкъеозар эхьха.

Депутатски Советий декхар сеИах лаТТ ваьа, из лаТТ, бахача наха юкъе организаторски болх чакхбаккха а къаьхьегамхоца деш йола культурно-бытовой гІулаЙхаш ЙаьхьА тоадара, коллективизма, общественна пайдаа болА къаьхьегам дуьхьа безарйбоЙлен лоархІарГболчеи, общественни розыскацара гІулаЙхаш коммунистически хургІоаЙа уйланца гражданаш хьалкхеЙара тІаДерзаДаь дола партеи правительствин сонамаш, къаьхьегамхой депутатий советийн цар исполнительни комитетийн решенеш кхоачашъелга Іалашде дезаш яраш дуьхьа уьх хиларах.

Къаьст-къаьстача хІара депутата тІаЛатта бекхтохкам кхета а бен, депутатски советаша шоаш вІашагІьехача хана деиа шоай керттера уйла тІаерзаьаЙ харжархой наказаш кхоачашдела Іалашдара, районе бахача наха деш дола бытовой гІулаЙхаш тоадара, вах баха мотгиаш, торговли тоадара. Бъаьстта а чІоагІйа ГІаЙохийт уйла районерча нах чуІеча цІеношта капитальни текущии ремонташ яра планаш кхоачашдара, школаш дешара керлача шера кийчъара, дерригА бераш дешара юкъеозара, районе самодеятельни организацей болх тоабара.

ДукхагІа йоЛача советаша балхаГа йолла дика бувзамаш тессад обществении самодеятельни организацийна, улицийнарча комитеташа, квартальни уполномоченнеша, новкъостий суданца, исполкомий отделаша. Гражданашта хьаштдела тайп-тайнара дешаш кьестаду депутатски советаша, шоашта ха дезаЧа хІамашта исполкомашца дагаьвА, боахама а культура а ГІирсаш хьаьлара йоаьхо ю советаца. Цу хьаькъеьха массеьх масеал доаладе йиш я: 12 депутат юкъеоагІаьн я нов. Е. Н. Гишинтова председателл ду № 14 йола депутатски совет. Совето бетт-бетта заседаЙеш ю, балха план уьттаЙ, харжархой тІаийбу. Ший заседанешка ладийІад цу улиний 2 комитета, новкъостий 2 суда, 20 тика, 13 зарена балхаГа, хьоЖ харжархой наказаш мишта кхоачашду, ший территорера микрорайон ПІена, хоаа хилийтара дешашка.

Нов. П. Б. Демин председатель волча, № 1 йолча депутатски совета чуВоагІа 19 депутат, цо а мишта бетт-бетта ю заседанеш. Цо ший заседанешка дувц тайп-тайнара дешашъ: харжархой наказаш кхоачашдара, микрорайон юкъеоарен ПІеношъеьр хьакъеЬъа. Совето № 15 йолча шкелен сонхоеи ГІаийбу гражданаш (харжархой). Депутатий совето бувзам лоаттабу ший территоре ГІаЙча улична 2 комитетаца, новкъостий 3 судана, консервни промышленности совхозаца.

Нов. Н. Ф. Литвинов председатель волча, № 19 йолча депутатий совето хІирашна цкъаьза тІаийбу харжархой, ший ханнаьха ЙаьхьА ГІаЙаьлА ГІулаьх ГІоаГІ ГІаЙаьлА ГІулаьхьа. ДукхагІа ГІулаьхьа

ДЕРРИГАЧА МЕХКИЙ КОММУНИСТИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДЕКХАР

(Интервьолар. Долаллур 1-чу оагIа тIа).

лаккхаш дегIадоьлде вай, кхоьсаме латта дуккха проблемаш ю хоастде вай.

Ший дика лоIам, дерригА революционни низаш кхотадалора тIаккхувш хилар дIа а ьхокхаш, шу совгIа ца е вай пайте гучуяккхаш полемика ца делаш. Ший ала тIаккхаш ю хилдаш дац цо из. Ленина кхетам луш хьалхедIьа КПСС дерригА ший интересе хана лоатта а баьб, лоатта а бу национализмана, догматизмана, ревизионизмана духьлара, марксизма революционни теоре принципиальни лаРда тIа коммунистан кхотабора тIеъьха хьалда бола кхоьсам. Из массаза а хиннай, тайн тайпаг масеш а ехка, царца «сверхреволюционни» яраш а йолаш, коммунистически болам пийсача новкъара баккха Гертача, тIаккха из ма дий болхий класса гIулаьх бахьан ю лоаттабу кхоьсан мелдар, молаагIа а опортунисташца баьг хургбоацаш.

Полемика ца делош, сабар дац, КПСС ДК из дора дуненъ хьалхенан юкъерча коммунистически болама лаккача хьалтIаг тIаца, империализмана духьала лоаттабеча кхоьсаме хьашташ тIаРа. Империалистически низаш сиха ешаьна хьалашца коммунистий мугIаРашца ЮкъЕ баьг ца лар, гучуяккхаш полемика гIорГьлхар классови моастагIчоа дезар да, халкъан муКъадахара болама хIама тохара пайда нийбу цо цу гIулаьхах.

Новкъа ца КПСС-и кхьийола марксистско-ленински партеш коммунистий гIулаьхий цIьоаГо хьалдIа. Из ГерГатан хилар КПК кулгалхоша могалаь тIа ца ЮЬар.

Бакъда, гIулаьхий баГ хилар нийагIа цхьаьнена а кадолла йиш йолаш дац. ХIаьта ХIара парте, хIара социалистически мехка хьашташ объективно цIаьш да, коммунистически боламех социалистически содружестван юкъарча хьаштаашта дуьхьал хIиш ца цар. Нагахьа санна оалаца дешаьна доаЛаш, гIулаьхаша социализм бахьан лоаттабеча кхоьсаме хьашташ тIаРа хьадоаГIе, тIаккха бакъ ца дича далаш: чIоагIа барт а йийГа сийлахь-доккхача коммунистически эскара цхьаьнца йола ГерГатан ВIашагIкъьаста яле а, юкъарча моастагIчоа дуьхьал лоаттабеча кхоьсаме цIьаьна баГьгIа гIулаьхий ца лелаДий цар пошцеш цо мелъеш хилар, гIаЛаш таш деча, харцаьха цо вуташ хилар, хIаьта вай юкъарчу гIулаьхха цIенхаштта зе да а тарлургIа.

БартагIа гIулаьхаш лелаДелга лоаХадра политика, марксистско-ленински партеш ГерГелга лаккхаРа низ хьуланеле да берригача дуненъ хьалкъаштА юкъерча коммунистически хьалъаш мукъадахарен болама, из чIоагIа Iаткъ хьалача хьалашка классови моастагIчоа духьал хьовсам лоаттабеча капиталистически мехкашкарча вежарашца йолча партей бахьа а. Цо доккха зе а дуьйна хьалхьашта юкъерча организашцца, цар балха чIехь хьахулийр дика йоаца атмосфера. Цо ЮкъЕ хьалача хьала тIа оттабу шоаш мукъадахара тIеъьха хьалкъашца болатгIор, дерригача антиимпериалистически низий консолидаци. Цу расколитически «вахьо» кьаьстча чIоагIа ца ЮкъЕ, Вьетнама хьахьеГамой Партин вьетнамски хьалкъ санна, империалистически агрессорашца лоаттабеча гергахарча кхоьсаме хьалхарча мугIаре латтача а пудухьа кхотаенкача социалистически лагерен цIе болча дуненъ коммунистически боламех хьалалцар кхьаьста эшача а вежарашца йолча партейтIен хьалкъаштеен.

Цхьана гIулаьхаш леладе ца тигар кхьаьста кхеРаме да, из социалистически паччахьалкъенашка хьалхе лелаеча партеех доаГIача хана. Социалистически система — из революционни низаната карагIийнна керттергар да, империализмана дуьхьал лоаттабеча кхоьсаме кергтера чIоагIаде я. Аламаш лоРаГIа ца доаГIаш социальни прогресса ювкъа Дlахьалхьашка ухийгга Iалашдеш йола фактор я из. Империалистически низаш сиха ешаьна хана социалистически мехкий кхотадалар дохадар бокъьалдар аьлча, шийна хоВшше революционни фронт мелъара, довза а довзаш машара, демократе, социализмана духьал барашца хьалалцара йийса за.

Цхьа баГ белаш гIулаьхаш лелаДара тIеъьха латтача марксистско-ленински партей кьыта а хьЛда а йолча позицена хIаьта фактически дуьхьал йоаца политически организационни болаца хIара йIаьш юкъе юкъ йолаРара курс, коммунистически болам бохабора курс. Из курс дIахьийийаш чIоагIа дорха Советски Союза дуьхьал эгIара вогIча оагIорахьарча антикоммунистически пропаганда уйла йола выступленеш а еш.

1917 шерара Октябрьска социалистически революци котьйьнчаьчуьл тIехьаГа дена империалистически политика шрал хьалаеча вай мехка дуьхьал лаТт. Цун бобаьлий кхетаРдеш да. Из бола экономически базен тIема пIаьн-ни долаш йолча Советски Союзах лерхIа а йоаГIаш лерХI машара, демократе, социализма моастагIаша шоашца даГалатта хьалъа дуьхьалара гIулаьхаш чаьхдхара йола керттера дуьхьале. Шоашца дуьхьалар аьшшаьца, са а тIаьхьа, Коммунистически партте хьалхлешца советски халкъо итташ шерашка хьалъьлий из экономически база халкъа вахара хьал тоаДара, культура лаьхьара, вай - мехка обороноспособность чIоагIьгIа, эгIара хьалхара социалистически революце начаЛ хьалхлешна историе тIаДилла сийлахь-доккха интернациональни декхар мехулла бокхкхагIа толам болаш кхоачIадара.

Советски Союзах IIехьадар, дьхдиТт дуьйна дагахьа вай бIрЖзаьш моастагIий гIерт общество революционни пакььвна организаГхара перспективех лаьх шекбаха, коммунистически болама эгIара сийрдаГIар, дерригача дуненъ кхъьсгамоШта эгIара дезагIдоча социализмана карагIийнарех бола тешам бохабе, цар лоарIаш хIам кIезиГе.

Советски наччахьалхе «капиталистически вахара вохагIийнрзаш» кхоа империализма идеологиа дагалуца аьдутташ цар маЛхара тIеъьхьалар а кхьметтеЛ керда, социалистически коммунистически общество хьалъара исторически декхарш кхочаьнчаьчуьл, империализмана хоадам бола кхоьсам хьалтаГеча керттера пиГаьшца организационни Дlахьатера тIаъьхьеча дIаккар а коммунисте совестаца тардала меГаш лерхIачар лелаДеча гIулаккаша ма совгIаг кийчдУ-ву КПСС-и империалистически пропаганда.

Цу е вокх политически курса, иу е вокх гIулаьхаш мах бечА санна, хьалаца пайдаца да на? ХхА хаттар оттаде эгIаш хьийхьа сийлахь-вокхкхача Ленина коммунистаШта. Хьанна пайдаца я Советски Союза, кхоьча политически мехкашта, капиталистически мехкашца классови моастагIчоа дуьхьал турпала кхоьсам лоаттабеча марксистско-ленински партеш таХан еш йола атаканЬ? Хьаьнна пайдаца я политически организационни дIакъастара, коммунистически мугIаРашца дохадара йола курс? Цу хаттарашца доаГ жоп воазъв доаГIаш дика кхетаДеш да. Иштта йола атаканЬ, иштта йола курс дуьхьал империалистШта, машара, демократе, кьашкам мукъадахара, социализма моастагIашта маРа пайдаца яц.

БIарра да гуш диса йиш яц цу тайпарча гIулаьхаша эгIара хьалъа цар инициаторашта Iалаььмте доккха зе де тарлургIкар. Бокъьалдар аьлча, тIаьнах кьаста а хьанна дуьхьал вIашагIкъьта а гIерт? Мадарра аьлча ца уклаза дувнар да 1957 шерарча Декларацен 1960 шерарча Заявленеш позицен тIа латтача дуккха а доаГIачIйодча марксистско-ленински партеех кьастар, империализмана дуьхьал лоаттабеча кхоьсаме цхьана гIулаьхаш лелаДеча кортамуьхьлен болама дуккха а дуьхьалгIойоча отрадех кьастар.

Империализмана дуьхьалгIа кхоьсама керттерча дешаьна доаГIаш тIагIертта дIаДех социалистически мехкий коммунистически партешен кьыта антиимпериалистически низашен цхьана гIулаьхаш лелаДеГа. Лакхара революционни декхар кхочаьнчаьчуьл тIум я шийнарча отношенен доГ тахан.

Американски агрессорашта дуьхьал Вьетнама халкъо лоттабеча турпала кхоьсамга чIоагIа хьожаш да дерригА дуне хIана. Иштта хьалашца цу е вокх коммунистически партийий интернациональни декхар мишта а кхочаьнчаьчуьл тохаш доаГIаш дуьхьал вьетнамски халкъо лоаттабеча нийсаьхон кхоьсаме цу парте из хьаллаДар.

Советски Союзо да а ду, дерригА а дерригА эшаш мел дола новкъостал турпалча вьетнамски халкъа. Советски Союза Коммунистически парте, вай халкъо сийлеца кхоачIаду ший интернациональни декхар. ДРВ хьалъеГамой Парте кулгалещен правительствен дуьхьала а чIоагIа мах баьб цу новкъостаца. Масала, вIалла дуьхьа ха йоаПаш, Октябрьски социалистически революце 48 шу дизарца дувзаДена Вьетнама Демократически Республика премьер-министра нен. Фам Ван Донга аьлар: «КПСС, Советски правительства, советски халкъа хьалда а хьанаре а хьалоаГ дерригА вьетнамски халкъ цо американски империализмана дуьхьал лоаттабеча нийсен кхоьсаме, хьаллоаГ ДРВ-и ФФЮВ-и нийса позицие, массе тайна новкъостал ду ДРВ-на цун обороноспособности экономикен чIоагIьгIа».

Вьетнам хьаллаДара тIеъьха империалистически агрессивни активность юхатохара тIеъьха хьинаре болх шерра дIаболабаьб вежарашца йолча кхьча партеш а. Социалистически мехкий дуьхьалара материальни новкъостал, барт цIьоаГIон болам, средтеш гулъар, шоай эскараш Вьетнаме уьхйта реакционни правительствам тоIаР — уж е парТей балха форваш, цар юкъейолаш кхоьсамга методаш.

Коммунистически болама цхьаьна йолча отрадашца вьетнамски халкъа лоаттаду новкъостал ше мел дохкха дале а, цу новкъостала эффективность дуккхача лаьхьа вежарашца йолча партейн социалистически мехкашца кийн гIулаьхий координаци тIаьхьа я.

ТIеъьхьарча беттай практикийн кхоачIаллал тешаеш хьахьеГахьа коммунистически мугIаРаш кхотадалар медДаРаьх империализм пайда эца IIерташ хилар. Цхьана гIулаьхаш лелаДергдаш ялаче, агрессора цхьана дуьхьал довлаРаьх йола предложенеш тIа да эцаьчо новкъарче ю вьетнамски халкъо лоаттабеча кхоьсама, новкъостал ду агрессора.

ХIанзара коммунистически болам хьаьбабаьр сийлахь-вокхкача Ленина. Цо ехкай цун принципиальни идейни организационни ЛаРдаш. «ДерригА дуненъ тIара коммунизм. Бахьан болЛлоца лоаттабеча классови кхоьсамга цхьоаГо». (Соч., изд. 4, т. 31, оагI. 244) а йолаш шоаш мукъабоьлара тIеъьха болхлоца лоаттабеча кхоьсама сийлахь-доккхий дешаш кхоачIадара дола леннински васкет КПСС, кхьча марксистско-ленински партеша сийлеца чаьхлоах. Цу цIьоаГоно хIанзеъь а Соккхий толаш лаьхьа революционни гIулаьхха. Тахан цунна дуьхьалвулар, вIашагIкъьастара тIаьхьелар из да революце хьаштех хадар, Ленина дувал валар, леннински наследи тIаьца да тигар.

Вай хаварча дерригача революционни низий хьашташ де дерзIаш царна дагалаттаьнни цаIаш хилара йола ГерГатан характеро хьадехьа а кьоастаду царна юкъера гIулаккаш дохаде, шоаш-шоаш йолча кхьаьстакъастача отрадашца йийкъа дерригА дуненъ революционни фронт вIашагIкъьнкха ГертаШ леладу моллагIа а гIулаьхаш юхера а дохаРгIаш. ЦIьаьбакъа, дуненъ коммунистически ГIьаьбакъа, дуненъ коммунистически болама мугIаРий цIьоаГо йохаде ГертаШ дола тIа-тIа лаьхлу гIулаьхаш теркал ца деш дитачаийнса хургдаР. 1960 шерарча Заявленеш тIа маччаьллал тешаеш хьахьеГахьа коммунистически мугIаРаш кхотадалар медДаРаьх империализм пайда эца IIерташ хилар. Цхьана гIулаьхаш лелаДергдаш ялаче, агрессора цхьана дуьхьал довлаРаьх йола предложенеш тIа да эцаьчо новкъарче ю вьетнамски халкъо лоаттабеча кхоьсама, новкъостал ду агрессора.

ХIанзара коммунистически болам хьаьбабаьр сийлахь-вокхкача Ленина. Цо ехкай цун принципиальни идейни организационни ЛаРдаш. «ДерригА дуненъ тIара коммунизм. Бахьан болЛлоца лоаттабеча классови кхоьсамга цхьоаГо». (Соч., изд. 4, т. 31, оагI. 244) а йолаш шоаш мукъабоьлара тIеъьха болхлоца лоаттабеча кхоьсама сийлахь-доккхий дешаш кхоачIадара дола леннински васкет КПСС, кхьча марксистско-ленински партеша сийлеца чаьхлоах. Цу цIьоаГоно хIанзеъь а Соккхий толаш лаьхьа революционни гIулаьхха. Тахан цунна дуьхьалвулар, вIашагIкъьастара тIаьхьелар из да революце хьаштех хадар, Ленина дувал валар, леннински наследи тIаьца да тигар.

Вай хаварча дерригача революционни низий хьашташ де дерзIаш царна дагалаттаьнни цаIаш хилара йола ГерГатан характеро хьадехьа а кьоастаду царна юкъера гIулаккаш дохаде, шоаш-шоаш йолча кхьаьстакъастача отрадашца йийкъа дерригА дуненъ революционни фронт вIашагIкъьнкха ГертаШ леладу моллагIа а гIулаьхаш юхера а дохаРгIаш. ЦIьаьбакъа, дуненъ коммунистически ГIьаьбакъа, дуненъ коммунистически болама мугIаРий цIьоаГо йохаде ГертаШ дола тIа-тIа лаьхлу гIулаьхаш теркал ца деш дитачаийнса хургдаР. 1960 шерарча Заявленеш тIа ма-

Экономически эсала боахамаш опытни кадрашца чIоагIдар

Чоалхане а дуккхача тайпара а да социалистически юрта боахам. Из ехетамца лелабара дукка хоша а опыт йолаш а хила веза кулгалхо. Вай коллективна а совхозоашца а мел дола дика дараш, эгIара хьалха Iилмаш говаалацца, хIаьта дикка Iома а еш хьалда Iатта опыт юкъехьалъара кагалIийнна ца. Цудухьа эсалча колхозий экономика лаьхьара декхар кхачIаьнчаьрг чIоагIа лоарIаНе да. Опыт бола, ший болх лика бовза коммунист Д. Хусиахжанен председатель волча Орджоникидзе цIерачча колхозе оахан. 380 гектар лаьтта да, Асламбек Шерипова цIерачча колхозе — 1470 гектар а, ХIара ГIар аччаг эсалгIа цхьатарра хIанз ца, цIина я. 1964 шера Орджоникидзе цIерачча колхоза доход 82 эзар сом хилар, Асламбек Шерипова цIерачча колхоза доход 84 эзар, хIара та уьх шераийс бетта Ондженникидзе цIерачча колхоза 46 эзар сомн Асланбек Шерипова цIерачча колхоза 47 эзар сомн я доходан. 100 гектар оахамга диллаМа Орджоникидзе цIерачча колхоза доход 12 эзар сом хуц, хIаьта Асламбек Шерипова цIерачча колхоза 3,2 эзар сом мара хилац, вешта аьлча Орджоникидзе цIерачча колхозе лаьттах диазза дикагIа пайда оц вокх колхозе эцачул.

Кхы а масал доаладергда вай. Сунженски районе «Восход» ачча экономически эсалча колхозе ГIерте латт коммунист С. Фердау-ли. Ций гIулаьхаш дика тоаДаьл колхозо. ЦIаьхача шера алатийна лаьрхIачча культурай хьувкъам цхьаьн гектара тIа 13,4 центнер мара ца хинача, уьх шера 25,6 центнер я. Валовн штра кхар 25 процент лаьхьенна, аьлх — кхоьла дуккагIа лаьхьенна. Шура кийчьара план 101 процент кхочаьчаьнна, хIаьта соаЛка наччаьлкъенна дIаеннаЧ тIаъьхьа ютт процент дуккагIа дIаеннай уьх шера. ХIаьта хIара наччаьлкъенна дуьх дикагIа шера план хаала кхоачIаьнчаьнна лерхIаш я колхоз. СоаЛка кийс бетта колхоза ачхан доход 50,7 эзар сом хилар, хIаьта уьх шера ну хаиг 83,3 эзар сомага кхаьчар иа.

Юкъара боахам чIоагIийдарга колхозхой хьал-торо а тоалу.

Кхыча боахамашка санна лоаг-нан районашка ужкача боахамашка а производство шерьара пайда ца эцаш дужка торонаш я. Цудухьа бакъ бал болх во латтар, кхьаьстта хьаьнаш нийсаьр ца лар, бахьан болаш да, яхаш, бехказа бувла ГIерта кулгалхой.

Лакхе доаладаьча масалаша дувнар кхыдар да — цар дувн, торонех бисза пайда эцара наьха ужкача, «маркизма-ленинизма, пролетарски интернационализма принципий лаРда тIа дуненъ хьалкъашца юкъерча коммунистически болама цхьоаГо пIенхаштта лорарха. Из хьаьгIо йохае тарлур йола цхьаьнца йолаш йолаш гIулаьхаш лелаДара а, шоаш мукъадахара тIеъьха хьалкъашца тоаДаьр хьовсам хьаьлаДара, хаварг тайп-тайпара обществен гIой йола наччаьлкъенаш машарг хилгIеъ гIаРа тIа-гергаъь йола ТIеъьхьа ютт КПСС арахьара политика.

Дерригача советски халкъа социально-политически идейни цхьоаГо, из Коммунистически партена, цун Центральни Комитета, цун съезд решенеша, КПСС Программо хьоастаъь йолча цун ленински линеца гонаъь кхотадалар — из ба сентий мехк из болаьн эшарбоаца-ни хилара хьаст, вайна хьалхаша лаьхьара декхарш толамца кхоачIадергкилара бола тешам.

Ший дIаьхьа а халача а, бакъда сий долча а сийлахь-доккхача а иэторе хана дуккхаза халача хьалаша чаьх а бийнаш, дуьхьа халонаш эца а вай дуьйна, революционни болама. Цу халонех чаьхбийнаш из кхы а чIоагIа тIеъьгIлуьш опытана кхетам лаьхлуьш. Шек вала вешаш дац цун мугIаРаш дохаде IIерташ хиларца хIанз тIаэтта халонаш а эшаергIилаРах. Цунна доаТешал да вежарашца йолча пантеша коллективно Iоаладе Iалашаре йоьхха опыт, интернационалий дуьхьал, машарг социализмаш сийлахь-йоккхачу идеалашца тIеъьха лоаттабеча кхоьсаме цхьа баГ болаш гIулаьхаш леладе берригача революционерийн бола бозаргбоаца Iоам.

С. МАЙСИГОВ,
тха собкор.

ХьатIахулача шера хьувкъам хIаннзе а кийчбе

1965 шера 1-ча декабре кхаччаьл ца мел зябь аьхай, мел ду нийчаьвеш, мел тракторашта ремонт йьй хьахьоьхаш йола
СВОДКА
(план проценташца Iоарлаш)

	БIаьстан юхье лIаьнча культурийн ГIалашдар	Аьда зябь	Ремонт йьй тракторашта
Ачхой-Мартана	94	99,7	34
Ведана	140	82	42
Грозненски	8	103	59
Гудермески	48	103	52
МалгIабика	146	77	62
Надтеречни	105	99,7	34
Наьсаран	77	39	38
Наурски	76	107	68
Ножай-Юрта	45	66	53
Советски	61	66	50
Сунженски	121	95	35
Урус-Мартана	141	98	62
Шаьла	131	93	61
Шелковской	91	67	36
«Грозненскийн» совхозашца	26	93	43
Консервн. пром. объединен. совхозашца («Скотооткормх» треста боахамашца. Республикаьнчаьн юртобоахама опытни станци	84	95	—
Грозненгка республике йолла	118	109	59
	102	90	49

Семилетка тIеъьхьара чера белгIалара толамашца дьхьал республика лаьхьара эцаш кулгалхьарчаьнна хьалхе ютт кулгалхьарчаьнна лаьхьара, хIаьта долче алат дукхаГа даккхара а дьхьаьлца.

Цунца цхьана, нагахьа санна юртбоахама шера хьалдхаГIе аьча интогашка хьежача, вайна гучадерзийна хьалца латтача дукхача боахамашта вийсса тIеъьхьаеш йола колхозашца совхозашца а вай кIезиГа ца хилар, цар лаьтташа бала йийш йолаш бола пайда хьалуш ца хилар — хьувкъам геттара доха хилар.

Дукхача шерий практико хьалъюкх, агротехника тIеъьхьеш хьалъдоГIача шера хьувкъам лаккбора кийчо да еш долча боахамашка хIаннзе а башка ца балха сагота болчоа тара бац уж — укх тIеъьхьарча 10 дийнаьхьа ерригача районе аьха зябь 1323 гектар мара яц.

Цу доархIамерча агротехнически мероприяте йоагIГача тайпара уйла яц МалгIабика боахамашка а. ХIанзчул тIеъьхьаГа 18 эзар гектар сонгIа зябь аьха еэаш я республика колхозашца совхозашца 1966 шера бIаьстан юхье лIаьнийчоа культурай хьувкъам лаккбора дика кийчьь лаьттаьнна ГIалашдаьдуц цу боахамашка.

Наьсаран района совхозашца хьалгIадоагIача цера хьувкъама лаьрхIа аьха зябь 39 процент мара яц. ХIанз а башка цу балха сагота болчоа тара бац уж — укх тIеъьхьарча 10 дийнаьхьа ерригача районе аьха зябь 1323 гектар мара яц.

Цу доархIамерча агротехнически мероприяте йоагIГача тайпара уйла яц МалгIабика боахамашка а. ХIанзчул тIеъьхьаГа 18 эзар гектар сонгIа зябь аьха еэаш я республика колхозашца совхозашца 1966 шера бIаьстан юхье лIаьнийчоа культурай хьувкъам лаккбора дика кийчьь лаьттаьнна ГIалашдаьдуц дуьхьа.

—Техника тохан, тракторашта ремонт ю ха хьаьхьачIа, цудухьа зябь аьхара тIеъьхьдисеад тхо,—аьхан бахьанаш доаХ цхьаьдолча боахамий кулгалхоша.

Ала дезаш да, юртбоахама балхаш кхаШка хаРнаьла лелаДеча мотти гашка тракторашгIа кхыча юртбоахама машинашгIа ца яра график тIеъьхьеш хилар. Шу чаьхдалелхьа колхозашкен совхозашкеч графикаш тоаде лерхIаш 1235 тракторийн тIеъьхьарча кварталаш ший бутт лаьбаьнчаьнна, хIаьта ремонт яь йьнначаьрг ший 600 машин мара — аьхаеш кIезиГа.

Тракторашта ремонт яра ГIулаьхха хьалхаГа а санна тIеъьха дисеад Ачхой-Мартана, Надтеречни, Наьсаран, Шелковской районий боахамашка. Цера ГIалашдаьдуц тракторийн парка кхоалгIа лаьхьа мара ремонт ю аьлаьна йола Сунженски района колхозашкен сенгIаьдоахаьн Iа.

Трактористаша ремонт яра болх дика мишта лел ала йийш яц, нагахьа санна ерригача Ачхой-Мартана районе 10 дийнаьхьа ремонт ю йьнначаьрг 4 трактор мара ца хилча, Ведана районе—3, Шелковской—6, Надтеречни — 7, Урус-Мартана — 8, Сунженски МалгIабикен районашка йIс-ийс.

Цу районашка а кхыча районашка а цхьаьн трактора ремонт ю алаш цхьаьн дийнаьхьа. Дукхаьчча ХIанзашта ухлаза бежке ба колхозийн совхозийн механизаторашта тIеъьхьа на Iеш, тракторашгIа ремонт яь яхара графикашкен кхочаьнчаьнна еш, колхозийн совхозийн трактораШта а кхыча юртбоахама машинашта а эша запасной оатталаш Iалаш на еш бола «Сельхозтехника» объединенне мастерскешкара болхолой а.

Дукхача хьалге хIаьтIахулача шера хьувкъам лаьхьа хулга ликача сортах дола бу боахамаша шоаш Iалашдарах тийша хургда.

Дукхача боахамий кулгалхойн специалисташа да ну лоархIамерча гIулаьхха лерттIа уйла ца еш.

1966 шера Iалоарийолча хьажкIийй бу 84 процент мара Iалашдаьдаьл еррига республикийн Парчча хьайийча, кхы дукхагIа кийчьдаьдаьл из аьтаьгIа-бобони культурашта а. БIаьстан юхье ювча культурай фу ошачул кIезиГа Iаоттаьдаьл хуа шера.

Масала, хьажкIийй вай Наьсаран района боахамашн, царна эш 360 тонн хьажкIийй фу, хIаьта Iаттасса мегарадаьр фу дан 178 тонн мара — аьхаеш кIезиГа, Кхы а кIезиГа Iалашдаьдаьл фу Шелковской района колхозашца. Цига эшачох кхоалгIа лаьхьа мара дан хьажкIийй аьтаьгIа-бобони культурайн фу.

БIаьстан юхье лIаьнча культурай фу Iалашдаьдаьл ГIулаьхха воча ца тIа я лоарман колхозашца.

ХIанз кхоачIаьнчаьнна колхозийн хьаьрхошта дIаювча культурай планаш цуттаьрга, дIаДаьчча лаьттай стуттаьрга оттаьрга бокъо еннача хана, творчески сихен кьестаде деда хьалгIадоагIача шера лаьхьа хьувкъам кхебара дерригА дешаш, хIаьта ца лаьхьа хьувкъам кхебара кийчо, вайна ма харра, IIаьнна дена еш а.

Ханнаьха тоаяь яккха техника

Во лел Шелковской района боахамашка зябь оахIаГа. Из цар уьх шера ГIуралъа ханнаьха аьтаьг чуйца на даьлдгеп гурахьа дувш дола алаташ тIеъьха ДIадийнаьлгеп да. 25-ча ноябре дуьхьала «Коммунизмага бола никI» яха колхозо мара зябь аьха аьнаьнадар.

30-ча ноябре Кирова цIерачча колхозе хилар со. Уьхаьа зябь аьха 15 ноябре мара болабеннабан. Еррига 800 гектар зябь аьхай, тIаккха планах аха еэар 1300 гектар я.

Колхоза кхаь бригаде зябь оахаш иттех совгIа агрегат йоаГ. ХIара зябь аьхай воаллаха тракториста отгаьь юкъера норма 5,3 гектар хилча, нагахьа санна цар шин сменах зябь оахаш болх дIабихьа хиннабаларе хIанзе зябь аьха бабина хургбар уж.

Шин сменах зябь ахара дола гIулаьх вIашагIкъьалацийн шун, аьнна хаттар ина, механизаторашкен кIезиГа ба ахаш дуьйна сога кхоалагIа бригада бригадира.

Кист-каста тракторан ела латташ цун ухлаза эшаш йола запасной оатталаш ца хилар бахьан долаш. Иштта 30-ча ноябре ши трактор латтар кхоалагIа бригада культстане. МТЗ яха № 35—50 йола трактор шоллагIа ди дар ухлаза латта насос ца хилар бахьан долаш. Из цхьаьнаька кхоачIаьнчаьнна ГIалашдаьдуц ГIалашдаьдуц ГIалашдаьдуц. Цунна ГIалашдаьдуц ГIалашдаьдуц. Цунна ГIалашдаьдуц ГIалашдаьдуц.

Цунца ГIалашдаьдуц ГIалашдаьдуц. Цунца ГIалашдаьдуц ГIалашдаьдуц. Цунца ГIалашдаьдуц ГIалашдаьдуц.

ИДЕЙНО КХЕБЕ СОВЕТСКИ НАХ

Ужх деношка хилар «Знание» яхача общества республиканськи организацие IV-гІа конференци. Цун делегаташ бар — цІи хеза Іилмахой, инженераш, лораш, хьехархой, юрта боахама специалисташ, партийни, советски, комсомольски болхлой.

Отчетни доклад йир «Знание» общества республиканськи организацие правлене председателна нов. Дулерайна.

«Знание» общества Нохч-ГІалгІай организаци енай, — аьлар докладчико, — ший конференце идейни организационни чІоагІаренна.

Отчет лучА кхьаГІа, моттиергча партийни органаша пахадаш новкъостал дар бахьан делаш, шоай лоІмах дукхаяча нада даьхьа лоацаш йоаа республика интеллигенце организаци а хинна дІаэттай общество. ХІана цун йоаьгІ ма 6100 саг.

Лекционни пропаганда Іилманн идейни чулоацам болаш, тематически нИкъ болаш хилийтара дукхагІа терко е аьлнай общества республиканськи районнин организацийн докладеннеп. Лекционашта доаГІа новкъостала кена теха аралькъгІай знаней тайп-тайнарца доакъоштта хетаьх 110 материал.

Общества республиканськи организацие лекционни ГІулакхаш шерагІа доаржадаьра, ешача лекцей идейни боарам лаахбара новкъостал дир Іилма-методически советий болх а «Знание» яхача общества хьаькъацарча организацийй болх а тоббаро.

Ц дькъЬе дикагІа толамаш дьхад Заводской, Ленински, Старопромысловски, Наурски, Сунженски, Ведана, Шаьла, Шелковской, Наьсарен районни организацийй правленеша. Знанешта пропаганда яра кхьаболаяш масех форма. Организацешка лекцеш ешаьр дукхА мабаагІетачча наха лекцеш ешара нийсса хаст-каста ешаьр е хІана экономически Іилма - производственни конференцеш, тематически сайреташ, хаттарийн жопийн сайреташ, кагирхошта диспуташ. Іилманн политически знанеш йоаржаьра ГІулакха чІоагІГа теркам тІабохийт хаьхьа университеташ вашагІйохкаро. Знаней тайп-тайнарца доакъошта лаьрхІа республике вашагІеьлачча 18 хаьхьа университете деношш 700 гаргга саг ва. Грознерча кагирхошта лаьрхІа вашагІьеьхай 2000 саг лаДуагІаш Йолча, физикх, математикх, химех, литературах ешача лекцей бІарчча циклаш.

Лаьхха квалификацин йолаш болА лекторашш - общественникашш ба «Знание» яхача общества организацие, — йоаьх докладчика. Лекцеш дика ешА ховш хиларах республика кхьаьхьагІошца де а доагІаш сий дУ, цар, дукхаьнаьхьа боьхьаш, лоарХІаш ба уж. Парех ва профессор Забродинский, Іилмай кандидаташ ви. Абазатов, Аллахвердан, Таваканян, доценташ Шерстюков, Лизунов, зоотехник Киров, инженер Куплевацкий, агроном Куюмджиев, зоотехник Х. Албогачиев, ветеринарш Назиев, Жуков, Косиков, Мещеряков, лор Сулаев, дукхА кхьоьрарш.

«Знание» яхача общества доарлІам массе тайпа Іилмаш знанеш хьалхЬ доаГІаьрш эгтара дикагІа кхочаьнде дезаш йола организаци из хиларах тарра доарХІам лаахбенна хилар белгал а доаккхаш цунца цхьана теркалде деза республика общества организацийй балха боарам партие XXII-ча съездан цуг тІехьаГІа хиннача КПСС ЦК Пленумашен хьалхашка оттаьлча хІанзарча идеологически декхарел лохаГІа биса хилар. Лекционни пропагандина юкъе хІанз а кІенача ЯІ формлашин шаблони, хІанз а эсала я лекцей тематика!

Общества балха тІарча кертерча кхочамбоьадерг цаІ да лекционни пропагандех хІанз а дІаьхьаьнна йаьхьаш дукхА хиларх. Цхьаболчча лекторашца еча выступленеша кІеанга новкъостал ду городашкен юрташкен балха кхьаьгаЬгой производственни планаш социалистически некхарашн кхочаьнде оардагІбахара. Дагаккаба еза «ЗаЙ пропаганда, вай культал, вай бронюрашн хьалхьо боьхьонца дІаІаьшаргдеа а цунах хьахулаш йола результат халкъа боахам тоаБар хургІйола а гІулакх де деза» яхьача В. И. Ленина указаши.

КПСС ЦК центрабькъин Пленума решенеш тІехьажа шІаьхха а дьыГІ ца йолийташ уйла е еза кхьаьгаЬгацара материальни моральни стимулий цІаІаи пайданачІа йолча тайпара уж вІаши цхьана тарьзрен принцип Дайовийтара.

Іилма - атеистически пропагандех ешаш йола лекцеш уьх тІехьажча хиннА кІеанг-дукхА дукхагІа хиннаяле а, цхьаьхьа система йоацаш лелаю. ЦІенкашта, хьалхХаГІе уйла а ьх кийчьь, массе а тайна баха нах, эгтара хьалхарча аргІанна кхаьнах, чуозаш йола дыьа дуььаЬара балха система яц.

Уж белгалдаьха цІенкаштгара хлоачамбоьадерш хилара керттера бахьан да общества президиума, правленей, хьаьта ишта Іилма-методически секцейн комиссейн организаторски болх ешаьр. Общества республиканськийн районнин организацийн правленей пІенумашА ях дукхА дика решенеш кхочаьш ца еш юс.

Советски хьалхЬа семилетка заданеш толаме хлоачаьн а еш, наькъ дода хьамсарча цаРте XXIII-ча съезда. Общества организацийн деккарийла я дукхАча наха знаней тайп-тайнарца доакъоьх тІа-гІа дукхагІа ІІадехаьн дода духовни ГІулакхаш дИша кхочаьнцар, Іилманен техникаьн, культурана а хьалха латтача производственни опыта а керда карагІаьнарашта пропаганда яр, буржуазни идеологеца, дІаІахьа заМах наьхха сахкетам чу дисача вовА ГІулаьхьашца лоаттабеча кхьоьмаш хьаьнаре дакъА ламар, Іилмаш миро воззрени вІаштІехьхьаькхара, берригача кхьаьгаьмхошта коммунистически морала принципаш чуйоссарна новкъостал дар духьа ший болх а общества хІара члена болх а мамогта тоабе.

Советски паччахьалкхен кастта 50 шу дуьаШ хиларча дуьаделина лекционни пропаганде кхьаьста лоарХІане да Сийлахь-Іоькхача Октябрьски социалистически революце исторически лоарХІан, СССР хьалхЬа а дерригача адамий а кхеланта це ю влиянн хьаьхьокхар, Советски Іаьдал ьалача дешо хьалхьа карагІийнна доккхий Іламаш дуьцаш.

Цунах хетта, дог тешА а деш хьаьхьоча беза КПСС Программа кхочаьнъяр духьа советски хьалкъо лоаттабу боккха кхоьсам.

Общества ерригача организацешен берригача членашен кІаьд да луш терко ешА хиЛа беза наьха сахкетам чу кхьаьнарча замах ЮледисачА ночА гІулакхашца, ду дькъе эгтара ЧІоагІаГІа чуоннача ьынний хаРг уйлашца лоаттабу хьаьсам. Дыьа хаРг уйлашца толаме кхоьсам лоаттабара эш хІанзарча дынеи дынех тептарийн сахкетамчуи психологецен гучалуьлА ГІулаьрча чуи ГІулакхашта Іилман наьхьаьца характеристика луш тІаГІерта, хьалхаьнка оттаьдь декхар кхоачашлара тІаерзаяь атеистически пропагаГІа.

Дьыьца лоаттабеча кхоьсаме идеологически балха еррригача средствех пайда эца беза, аьлар докладчико, хІара районе баха нах дьн чу берара ра бахьаьнаш маГаин боКъонца миштад а ховш, атеистически пропаганда е еза дьалаьх тешаш болча массе тайпа наха юхье.

Вай республика хьалашка кхьаьста йоаькъо е еза кхаьнаьа ньхье еш йола атеистически пропаганда чІоаГІаГІра. Атеистий меттеп, общества берригача члений а ГІулакх лаРхІа деза атеистически пропагандах.

Знаней тайп-тайнарча доаькъой специалисташ хьаьнаре дакъА лоаьмш хилча мара вІаштІехьдаргдан хІанзарча замо дІадехарий боарамга хлоачаьн атеистически пропаганда айе, из кІоаргІа Іилманца юоьаенна, доог тешадеш, наьха ДІаГІаьцаргІойлан хилийтА. ДукхагІа атеистически наьхьа пропаганда е еза биологически, медицински, химически, кхьча знанешта. Шерагі́а пропаганда е а тІаГІерта наьхьа юкъеьхьуьла а деза керда цІеййин обрядаш, дынахи кинаазаш наьх хьаьоадабара доарХІамера средство из хиларах тарра цаРех пайда а эшаш.

Общества балха юкъера белгалдаьхьа моттиг дІаЬоацаш хила еза кагирхошта юкъе политически Іилманн знанешта еш йола пропаганда. Кагийча нахан мехкарантеч ьхьаьхашка лекторашца еш йола выступленеш чуоаоацам дика болашн кхьаьтаьа формехи хила еза.

Ужх тІехьхарча хана комсомольски организацешца цхьана дукхагІа лекцеш еша, тематически сайреташ е, кхьаьмала журналаш деша, диспуташ е баьннаб общества лекторашн. Кагирхошта кхетам балара ГІулакхх боккхача лоарХІамер да революце ветеранашца, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІем тІа дакъА лоацаш хиннаранца, хІаьта ишта кхььеранна турпаланца вІашагІйхетар. Кхетама балха уж еррига формаш мамогта шерта еза.

«Знание» яхача общества ерригача организацей лоарХІамГІара декхар — республике дахача халкъанца пролетарски интернационализмаш лоттагІенен уйла йолаш кхьаьгаЬской эьалхеЬеЬгІа лаРгІар. Советски патриотизма кхамаьл дІаХорбяаш ца лоарХІача тенденцеца тарьзла йиш йоацилгаз боКъонца дІаКхетабар, советски наьха шоай Дахьенцаеа безам СССР халхьий сий дарцен вежаранца дотгагІаГІ хилларцен органически тарлар доарХІаналлаш новкъосам лелаярцз машар хурбоьадача чІиланца наьх хьалихеьбар.

Лекционни пропаганда йоаржаьра ГІа лекторий составараа хьежжа хуррда. Вай республике ваханн болх бечаш ва дукхагІа барашн ресурфашкА балача наьх ньхье лекционни пропаганда мхурбІолаан вола, лаккеран юкъера специальнни образованн йолаш вола 30 эзар совгІа специалист. Общества ерригача организацей декхар — цу доккхача эскарах пайда вцар, республикийн хьаьгаьмхошта коммунистически кхетам бадар санна дола бакъаьхьара ГІулакха юкъе цар шоанкара доагІаН дола дакъа лоапардеолаш, общества балха уж юкъеозар.

Эгтара хьалха пренешка кхьаьмаьл дир ВЛКСМ обкома секретара нов. Мадагова. Цо дийнар республика кагирхошта идейни кхетам балара комсомольски организацийа дІаХьоча боккхача балхах лаььла. Кагирхошта беш болча балха юкъе, аьлар цо, — пропаганда тайп-тайнара формаш я: диспуташ, тематически сайреташ, дешархой конференцеш, ишта кхьа дукхха. 35 саг чуоаГІаш лекторски группа вІашагІьеьлай комсомола обкоме. Цун членаша 400 совгІа лекци йийшай кагирхошта. ШоллагІа шу да атенста клуб болх беш йола. Нов. Магадова белгалдаьхьаР комсомольски организацей лекторски группашен общества organизацешен ньхье хІанз а мела бувзам лаТІаГІа.

Іилма-техникеан знаней «пропаганда еи болча Іилма-методически совета балхах лаьца кхамаьл дир цун председателна, Грозненски механЬаьта института хьехархочо профессора Забаринске. Ораторо белгалдаьккхар лекционни программа ярА республика Іилмахой ПІаоза безилга.

Безаме кхамаьл дир Карталински станица обществе юхььшаргІа organизацие председателна Грубева. Цу organизацие членаша дуьхьал ухх тарра 500 совгІа лекци йийшай юртбоаьаца кхьаьгаьмхошта.

Нов. Косукова дийнар лекторашш—международникашш кийчьеЬга дика лаРгдоаца ХІама долга.

Кхьаьгаьамой, кхьаьста кагирхой, тІема - патриотически уйлашца кхебарах лаьца йийнар тІема секце председателна нов. Хромченко.

Общества Наьсарен районн organизацие председателна н. Арсельгова белгалдаьккхар общества членаш хьинаре дакъА лоацаш, юрта кхьаьгаьмхошта юкъе атеистически болх ІІІалхьоьн хилар. Ужх шера organизацие членалла этгаш 60 саг.

Конференце ишта кхьамаьлаш дир КПСС Старопромысловски райкомна секретара Бекетовас, лектора Черновас.

Дагестанскийн Кьиьбаседа-ХІирийн республикийй шерах конференце делегаташ дакъьаЬ бешкъамаьл дир «Знание» общества Дагестански organизацие бехкотхама секретара нов. Алтуханова.

Конференце кхьамаьлаш дир РСФСР «Знание» общества председателя заместителна нов. Андросова, партие Нохч-ГІалгІай обкома секретара нов. Бокова.

Конференце хержар правленн ревизионни комиссеи. Правлене председатель хержан нов. Дулерайн, цунна заместителаш — Саламова Забаринскин, бехкотхама секретарала — Попков.

Кемаш деча херсонски завода стапелаш тІара ки тІа дьыьхьал бекъа мухь кхуььа «Парижская Коммуна» яха газотурбоход. Масаьарча ІІаьара - турбинни двигателаша меттел цу тІа оттаяьй 13 эзар говра низ бола галоьа турбинаш. Ноьх структура диллача шоай тайпара йола уж белгалйоьл дозал ІІаьмига хиларцен доагор кІеанга доагадеш хиларцен. ХьаштдоагІчА сихха діа-юха дерзаа йиш хулийт кемага ходаедерча хаьа хьеЬка пескаш а доахаш йолча хий чуьхьсучаа кхьаьстача винто. Цун диаметр — 6300 миллиметр. Доагор кІеанга доагадердолча тайпара хержай газа параметраш. хІара дола массаза ду винто боакхаш йолаш.

Рулевой рубкерча бІарччача цхьан рукоятке ю газо-турбинни установкенен гребнеи винтах упраВлени. Е гта діа-юха дерзаш хьаьгор бахьан доаьаш бухьсара новкъостал ца эцнаш аха йиш я «Парижски Коммуна».

(АПН).

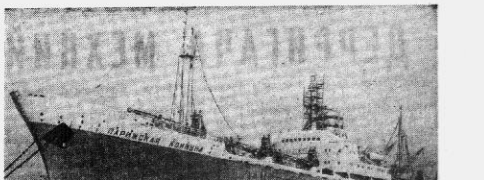

ВОДОХРАНИЛИЩЕ ХЬАЛЪЕЧА

Грозненски района Алхан-Калە сихленнаь водохранилище хьалъяра балхаш. 250 кубметр чуйда ши резервуар хьалъаь а бьына 650 кубметр чуйда ши резервуар хьалъяра балхаш дистедоахаш йоал Симаев Ризаутдин керте латта бетонцкий бригада.

Бетонщика болх хала баье а норматш 130 процент кхочаьнъю кхалаха Гайрбекова Сацитас, Темирханова Лайлас, Хизирова Есийтас. Конституце ди хьалъахкхалле дерриГа балхаш йистедоахарга оаха, — йоах бригадира Тимаева.

Я. ЦУЕВ.

ХОЗА КИЙЧЬЯЬЙ АГИТПУНКТ

Наурски районе чхьаГІар болхкача Калиновски заводе халкъа судахой харжаьра дика кийчо ю. Халкъа судахой харжаье хьалъаче деношка агитаци ер дуьхьа хоза кийчьяьй агитпункт. Ужхаза да справкай истол, агитатораШта лаьрХІа литература. Харжаьрхошта деша литература а кхьдарашн а тІадола витрина яьй. Цу витрина тІа хурда советски судопроизводстваш, хоржамга порядках дьаьца литература.

Дестидворкашка болх бу агитатораша, хІаьта сараьха агитпункте а бьхье нахаца таханарча темаеш, вай мехкарен доаьзол дельарен хьаьлаьа ца ІІаьдин, нахаца беседаш ю дадо.

Дестидворкашка хьалхара беседан йир агитатораша И. А. Отрыванкос, В. И. Подкуйкос, А. Ф. Лазарева, кхьчьар. Агитпункт йолча цІаГІа кергайоаьхкаш латт гойтара агитаци, хІанлелхьа ши семинар хиннай ухха.

Р. БОГДАНОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЯПОНЕ БАХА НАХ

ТОКИО, 2 декабрь. (ТАСС). ХІанз Японе вах 98.281.955 саг. Ужх шера 1-ча октябр мехка мел мах бах хьоьшш пачх тоРетчех ньхьа сахан ишта тоха аралькъна мехььанцарча даннеех Японе баха нах ужх тІехьарча пхе шера 5,2 процент дукхагІа хиннаб.

Мехка эггара йоннхагІа йола гороДаш я Токио, Осака, Нагоя, Иокагама, Киото, Кобе, Китакюсю.

ЯПОНЕ ДАЬ КЪАМАЬЛ

ВАШИНГТОН, 2 декабрь. (ТАСС). Селхан КІаЬчча цІаГІа хиннача конференце цунех халкъашта юкъерча барт-цхьоаГІон бухьаш дешаш ца къамаьл-деш хиннача США паччахьлхкен секретарга Раскага дукхха хаттараш дир.

«Сатердей ренью» яхача журнала редактора Норман Казинса Раскага хьалтар: США правительствана дика ГІа хурздаиар ДРВ территоре чуетта бомбаш сонаййча, хІанз ахча из ду хьалха да тухьха американскийн тешаш йолча США правительства ше хьалкхйаечей ерригача арахьарча политически моральни принципаш.

США паччахьалхкен секретара хьалкхйкадир, «уж бомбаш сонийтаргьыь ала йиш йолаш ваш ше аьнна. Цхьаьлкъьа, Раска тиннача жопашца хьежача Дахо кхетаде доагІаш дар из «схьча оагІонах» тиІна да ала ГІерташ хилар.

Вьетнаме агресششин тІом лоатта-беш правительство йолча США паччахьалхкен секретара ДРВ бехке йир «вьетнамаш дош ваагІа хьеьста дайта» ГІерг из ььина.

Тера Дадаккхарш йолча проблемаЙ дькъе США политика ьаьца дийдуча сенатора Кларка хаттара жоп луш, цу дькъе прогресс ца хиларах болча бехткокам Советски Союза дІаГІабилла ГІергар Раск Советски Союзо ший территоре тІа инспекци оттайта ца туган хилар бахьан доаш, ахьаш.

Кубайщара ГІулакхаш лер тІа доахардгоча хьалех а лоарХІам Раска хьалхкайкадь хьалаш вьаШтехьдаш аьнна ца ььа ахьа ала хІама долаш дан. Цо Кубайщара дІадийкар Малхбузен полушарера «подрывной ГІулакхаш» дуциГен Малхбузен полушарера доацача мехкашца, вешта аьца социалистически мехкашца бувзамаш хоададеЬгеН.

ЧАНХЙОАХА ОПЕРАЦЕШ»

ЛОНДОН, 2 декабрь. (ТАСС). Англе премьер - министра Вильсона сеЛхана общинай палате хьажайкахир. Заме президента КауНде дьаЬа декара жоп луш, «Самолеташ объекташ лоРаелга Іалашдар» ТухьА Къудбехьен Родезена доазуо долча Замбе истребителий эскадрильин тІема-фенарча нийй переснаи ахийта ьаьца ІІ. Ньхьа, аьнна.

Вильсона ишта хоам бир, тахан Лусаке ваХача кхаьмай содружества ГІулакхашта волча министра А. Бттомле лаьтІаннарча бІоий балтьлон Замбе яхийтарах доаьа декар президентаца Каундийца дувиргхилАрах.

Премьер-министра аьлар, англійски правительство «Іадра Іерлаьн» нагахьа саина Замбе «ціаста гомаа предприятеш электроэнергеца Іаламъьелга Къудбехьен Родезе хоадаДОЙя. Цхьаьаьлъа, Дахо хаттарашта ше жоп луш, Вильсона дух ТІа ьаьккхар ювнаш яраш, Къудбехьен Родезена дуьхьала «ьхьаззано чахйоаха операцеш» мара ца хиларан англійски правительство ший йІуьнах Къудбехьен Родезена дуьхьалурча «агрессивни ГІулакхашца» пайда эца безам болаш ца хиларан. Уж ььхьаЬкайнь военни мероприятеш «ьхерам ГІатоссиГа» да аьлар цо.

Вильсона яь заявленн консервативни оппозице ДІадекарашца маьхьхара я, ІІана аьлча цун лидера Э. Хита правительствагаРа дийнар англійски бІаьнан родезийн доазонел чуьхьа дарДдан аьнна доон луьта.

Сийта расистски режима дуьхьларча «военни мероприятеш» лоарХІам алхха символически мара бал аьнна на хетийтар духьа Вильсона ььхьаЬкайнар Къудбехьен Родезера Англе йоаГІаЬа экспорта дуьхьала ьхьа а цхьа хІамаш ьаьен Къудбехьен Родезена керда финансован дуьхьаленан оттаеи лаьрХІа правительство хилар.

ФУД СУДАНЕ ДОАЛЛАР?

Доал дечча партей — Аль-Умма а къамаЬ-нинонски а — кулгалхой Суданех коммунистически партен ьхьча демократически организацийн ГІулакхаш сонадеГерташ хиларца дуьвадеина Судане ужх тІехььарча ьаьна хиннача событеша дунен ьаьКъашта юкъерча общественность чу ьІаьзар.

Ужх тІехььарча хана дукхагІа ЧІоагІеннача империалистически ГІоазрий агрессивностаи моттигерча реакце лехарехи дІаьхьаьта болаш ларХІа йиш яг уж событеш. Судане демократически ниэашта ІІаьхьуьна ханага диллача цхьана нийсеннАЬ Адене а Арабийски ерг ГІаЬаьн ТІеКторашца а къамаЙ-кортамукьаьен болама дуьхьалара англійски колониаторий репрессеи чІоагІьларгІа. Къудбехьен Родезерча кІеанГагІа болча кІай барашца из американски мохк «ший лоІамех бьыньаЬ ьаьна законах доацаш ДІаьхьаЬкарца хьаьлча матекеаш, и. к. дІ. Диналийта мегаргдан Судане демократе на дуьхьалара акцеиьа а ЯІаммга да-къа лоацаш доацача «бусаЙЙаЙ вошаГен ГІоз ши бутт хьалхаГІа ОАР-е правительствана дуьхьала вІашагІьелла хинна контрреволюционни заговор гучаьлькха хилар а.

Суданеки халкъх болча дуьккхача ньхьа уйлаш уьх тІехььарча хана ликка ььрдеьха лестаро, мехка комПарте влияни дукхагІа хиларо ЧІоаГІа сагота хьокхайар ььтеЬарча ГІергий коалице кулгалхой. ХозаккаЬ ьаьнинбаЬ ужр шоай дІаХорча ьхеда, демократически ниэий ьаьнаЬ лаш правительствера дІаьЬаьчча тІехььаГІа шоанка кхььчча постаеш ГІойленаштен оарцаГІа.

Цхьаьаьлъа, Судане латта событеш аРхьарш факторанца ца лаьрХІача ГІехтеш йиш йолаш ец.

Африкански континенте а Іарбий мехкашта юкъе а геттара лоарХІамерча хьала тІа я Судан. Мехка колониаторийн империалистий реакционни режимийн доал лаьттача хана луш территорех даим лаЙа ошар цунах африканскин Іарбийн мехкашкарча хьаьмий-кортамукьаьен болама дуьхьала ьаьсам доаттабара Йола чІоагІаеле а лоарХІаш. Аббугара доал лоІамех ДІаьЬаьчча ГІоазрий агрессивностаи моттигерча реакце лехарехи дІаьхьаьта болаш ларХІа йиш яг уж событеш. Цун ьхьа даььа «Мир» яхача европейски социалистически мехкашта цаІ йолча энергосистемаш дІаьхьаЬгергаа.

Ваг ягача ХІ тІа хьаеш латт гидроэлектростанцей дуьнкхача лаГІаех латта кастад. Цар хІара шера хьалкъа ьаьсама тергьа ши миллиарш кинловатт-сахьаьтал кІеанГагІа йоацаш электроэнергия. Біа сийнача Дунах гидроресурсаех хьалкъа Венгреца цхьана пайда эцара Іалъьамте йоькъа план кийчьеш ьхьалдеш йола 20 комбинат.

* * *

СОФИЯ. Ерригача Болгаре баха нах меллаб а чуе цІенош меллаб а хьомаш латт. Из болх чанхбеннкхача даьхьа поацаш ва 40 эзар совгІа саг. Хьалха Іаьдал эттача хана ДвеІ ЯІаммагІа бІаьн ва из лаарХІам. ШозлаГІа лоарХІаш 1956 шера пььхлар уж. Цу хана меха ваьа хинна 7.575.800 саг вар. ХІанз тоьаЬ дунхагІа хиннаб уж. 1962 шерра а цигга белгалдаьккхарадо Болгаре 8 миллиннагІа вела граждаНин ваьа хилар.

(ТАСС).

Уж шера нерда 75 эзар квартира кхоачаргьа ГДР-е баьхача нахага. Ун хьалъеш я чуе цІенош хьалдеш йола 20 комбинат.

* * *

СОФИЯ. Ерригача Болгаре баха нах меллаб а чуе цІенош меллаб а хьомаш латт. Из болх чанхбеннкхача даьхьа поацаш ва 40 эзар совгІа саг. Хьалха Іаьдал эттача хана ДвеІ ЯІаммагІа бІаьн ва из лаарХІам. ШозлаГІа лоарХІаш 1956 шера пььхлар уж. Ц хана меха ваьа хинна 7.575.800 саг вар. ХІанз тоьаЬ дунхагІа хиннаб уж. 1962 шерра а цигга белгалдаьккхарадо Болгаре 8 миллиннагІа вела граждаНин ваьа хилар.

(ТАСС).

Школай хьашташ кхоачашду

Нохч - ГІалгІай республикера «ГлавснабпроС» яха магазин гойтара пособеШн школьнн товаранаш вай республика школаш ІІалаГІьеЬ я. Централизованни хьисане Хьловера, Москвера, Ленинграде, Омскера, мишта дукхахча кхьча городашкара хьаьм магазина пособеШ цун ахьзах. Хьакхаьча химе, физика, биологе гойтара пособеШ школашца ІІаьхьожаш магазина коллективо. Къаьстта дукха эшаш, школашца хоатташ я эрсий мотти литературеН хьехарашта эша гойтара пособеШ. Цун шера. Кхоачамкилаьлаш ящар уж, хьІаГІдоалІаьна шера ца шоша дукхагІа заказаш денна ІІ магазинн ду товаранца. Цуо совгІа, деталаш, мебельни щиташ, телевизораш, радиоаш, иштта кхьЦола школьнн товараш шоай низанца ІІаьлаьцца магазина коллективо.

Магазина хІара болхлочоа гІулакх а цхьаьца ранн тІаЧІоаГІгьаьй. Шера ІІаьлаьлІа квартал чакхъалле ІІаьлаьлІа ІІаьлаьлІа йолаьнна.

ДоаГол дехьаьра

АФРИКЕ ЯДЕРНИ ЙОАЦА ЗОНА ХЬАЯР ДУХЬА

НЬЮ-ЙОРК, 2 декабрь. (ТАСС). ООН-а Генеральни Ассамблеен цхьаьГІаГІча комитете самарДийнАьха дискусси хиларх Африке ядерни йоаца зона хьаяр деНах лаьца.

Комитете дийнАьха хиннача заседаие кхамаьлаш дир Латве, Ямайка, Сьерра-Леоне, Кене, Судана, Советски Союза вакалана. Цар массане а хьалхьлаьр Африка ядерни йоаца зона а а аьнна дІаькхайкара ідеи.

Советски правительство, аьлар СССР вакала С. К. Царапкина, цІаьнна а ниий лепа тІара ца йоалаш дуьнех тайп-тайнарча районошка ядерни йоаца зонаш хьаяра тІехьа лаГІ, хІана аьчча из ГІулакх чакхдаккхаяр хьаБелл ядерни гера дІатардарен из юкъедаккхарен сферана пайданачІа йолча оаГІеРаьца доазуо оттадарга, хІаьта долче, ядерни гергаэгхьара кхечарн кІеанйбергеи гера хьаьдра ямрыи оттадарга е бода нИкъ. С. К. Царапкина маьрра йийнар Африке ядерни йоаца зона хьаяра проблемаца цо чІоаГІа могадир Генеральни Асамблеен хІанзарча сессе африкански паччахьлхенаьна из доШ оттадар.

Советски Союза нийса хетаьн ший хьаьлоацаьнна а, аьлар цо, африкански паччахьлхенаьна из доШ оттадар.

Советски делегата аьлар, Африке ядерни йоаца зона ей хилча, африкански континентера кхьчча мехкий еррига тІема баьаш діанха еза.

Советски делегацие хьаьлаьлаьр Африкаьх ядерни йоаца зона хьаьхьаьхьара предложеен ДІаьгІаьш йолча ухьаьнаьш хьаьлаьчча ІІаьлаьлаьлІа йолаьнна. Цун ньхьа ІІаьлаьлаьлІа йолаьнна. Цунах